مقاله پژوهشی
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۱۶، شهریور ۱۳۹۶، ۵۲۸-۵۱۷

ارتباط اعتیاد به اینترنت با طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تهران در سال ۱۳۹۵

مریم لطیفیان[۱]، ملیحه عرشی[۲]، مصطفی اقلیما[۳]

دریافت مقاله:۹۵/۱۱/۲۷ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۹۵/۱۲/۱۴ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۹۶/۴/۱۷ پذیرش مقاله: ۹۶/۴/۱۷

چکیده

زمینه و هدف: امروزه جمعیت عظیمی در دنیا از اینترنت استفاده می‌کنند و برخی مطالعات، عوارض خطرناکی را به استفاده افراطی از اینترنت نسبت داده‌اند که می‌تواند گریبانگیر زنان متأهل نیز بشود و به خانواده آسیب برساند. لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین ارتباط اعتیاد به اینترنت با طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تهران در سال ۱۳۹۵ صورت گرفت.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی، تعداد ۴۰۲ نفر از زنان متأهل که با همسر خود در حال زندگی هستند، به‌طور تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این مطالعه سه پرسش‌نامه مشخصات دموگرافیک، طلاق عاطفی Gottman و اعتیاد اینترنتی Young بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با بهره‌گیری از آزمون‌های همبستگی Pearson و تحلیل رگرسیون لجستیک انجام شد.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار سنی زنان متأهل ۷/۹۴±۳۳/۸۱ سال و میانگین و انحراف معیار سال‌های ازدواج ۸/۴۲ ±۱۱/۳۴ بود. نتایج آزمون همبستگی Pearson رابطه مثبت و معنی‌داری بین اعتیاد اینترنتی با طلاق عاطفی نشان داد (r=۰/۶۲ ، p<۰/۰۰۱) و نتایج تحلیل رگرسیون لجستیک نشان داد که از عوامل پیش‌بینی‌کننده طلاق عاطفی فقط اعتیاد اینترنتی (OR=۱/۱۱۶، P<۰/۰۰۱) در مدل باقی ماند. از متغیرهای دموگرافیک، سن (p=۰/ ۰۲۳)، سن همسر (p=۰/۰۳۳) و مدت ازدواج (p<۰/۰۰۱) با طلاق عاطفی رابطه معکوس و معنی‌دار داشتند.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه حاکی از رابطه مستقیم بین اعتیاد اینترنتی و طلاق عاطفی است. لذا ضروری به نظر می‌رسد به سیاست‌گذاران توصیه شود در برنامه‌ریزی‌های حوزه سلامت، به نقش اعتیاد اینترنتی به‌عنوان یکی از عوامل خطرساز طلاق عاطفی توجه نمایند.

واژه‌های کلیدی: طلاق عاطفی، اعتیاد اینترنتی، زنان متأهل، تهران

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مددکاری اجتماعی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران
۲ـ (نویسنده مسئول) استادیار گروه آموزشی مددکاری اجتماعی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران
تلفن: ۰۲۱-۲۲۱۸۰۰۶۴، دورنگار: ۰۲۱-۲۲۱۸۰۰۶۴، پست الکترونیکی: ma.arshi@uswr.ac.ir
۳ـ استادیار گروه آموزشی مددکاری اجتماعی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

مقدمه

طلاق در شکل ساده رهایی دو زوج را که دیگر قادر به تحمل یکدیگر نیستند، و در شکل گسترده‌تر مشکلات اقتصادی و آسیب‌های اجتماعی اعم از اعتیاد، مشکلات روحی روانی و غیره را برای زوجین و فرزندان به‌دنبال دارد [۱]. آمار رسمی طلاق به‌طور کامل نشان‌دهنده میزان ناکامی همسران در زندگی زناشویی نیست، زیرا در کنار آن آمار بزرگ‌تری به طلاق‌های عاطفی اختصاص دارد، یعنی به زندگی‌های خاموش و توخالی که زن و مرد در کنار هم به سردی زندگی می‌کنند ولی تقاضای طلاق قانونی نمی‌کنند [۲].

در مورد بررسی شرایط علّی و میانجی طلاق عاطفی، نتایج پژوهش Bastani و همکاران نشان داد که طلاق عاطفی پدیده‌ای تک‌عاملی نیست، بلکه مجموعه‌ای از عوامل (عدم تأمین نیاز عاطفی، بی‌توجهی مرد، مشکلات ارتباطی، تفکر و نگرش ناهماهنگ زن و مرد، عدم همدلی و همراهی مرد با زن و غیره) در پیوند با هم منجر به طلاق عاطفی می‌شوند [۳]. اگر در گذشته درباره طلاق عاطفی و عواقب و پیامدهای آن کمتر سخن رفته، شاید یکی از دلایل این باشد که تعداد موارد طلاق عاطفی به اندازه امروز نبوده است [۴]. طلاق عاطفی به‌صورت رسمی سنجیده نشده است، اما در برخی منابع گفته می‌شود که دو برابر طلاق قانونی است [۵].

انجمن روان‌پزشکی آمریکا اعتیاد به اینترنت را یک الگوی استفاده از اینترنت که موجب اختلال عملکردی شده و با حالات ناخوشایند درونی در طول یک دوره دوماهه همراه باشد، تعریف کرده است و برای تشخیص آن هفت ملاک ارائه کرده است (حداقل سه معیار در طول دو ماه) ۱-تحمل، ۲-علائم ترک، ۳-زمان استفاده از اینترنت بیش از آنچه که فرد در ابتدا قصد دارد به طول انجامد، ۴-تمایل مداوم به کنترل رفتار، ۵-صرف وقت قابل‌توجه برای امور مرتبط با اینترنت ۶-کاهش فعالیت‌های اجتماعی، شغلی و تفریحی در استفاده از اینترنت ۷-تداوم استفاده با وجود آثار منفی آن [۶]. به نظر می‌رسد یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار بر طلاق عاطفی، مسئله اعتیاد اینترنتی باشد. استفاده از اینترنت در تمام دنیا به‌طرزی باورنکردنی در حال افزایش است. در ایران نیز تعداد کاربران اینترنت بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶، به بیش از ۱/۵ میلیون رسیده است. این امر با وجود قابلیت‌ها و مزایای فراوان، مشکلات جدی بسیاری را موجب شده است [۷-۸]

Torkaman **و** همکاران و همچنین Saroukhai در مطالعات جداگانه خود به این نتیجه رسیدند که صمیمیت با همسر بیشترین تأثیر را بر طلاق عاطفی دارد. بنابراین به نظر می‌رسد اعتیاد به اینترنت هر یک از زوجین، موجب دور شدن آنها از همدیگر و کاهش صمیمیت می‌شود [۱۰-۹].

میزان استفاده از اینترنت در سال‌های اخیر در کشور ایران رشد چشمگیری داشته است. با توجه به آمار موجود در چند سال اخیر، تعداد کاربران اینترنت در کشور ما ۲۵ برابر شده است و این مسئله اجتماعی چنان آرام و بی‌نشانه دامنگیر می‌شود که کمتر کسی آن را احساس و درک می‌کند [۱۱]. در واقع اعتیاد به اینترنت از طریق ایجاد اختلال در فرایندهای ارتباطی زن و شوهر و افزایش فاصله میان آنها می‌تواند زمینه‌ساز بروز آسیب‌های مختلفی در خانواده شود که یکی از این آسیب‌ها، طلاق عاطفی زوجین است [۱۲]. با توجه به پیامدهای نامطلوب و زیان‌آور اعتیاد اینترنتی برای جامعه و اعضای خانواده، علی‌الخصوص زنان

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

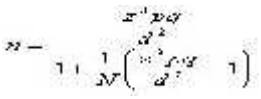
که هسته اصلی خانواده را تشکیل می‌دهند و مسئولیت تربیت فرزندان را به عهده دارند [۲]، پژوهش حاضر با هدف تعیین ارتباط اعتیاد به اینترنت با طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تهران در سال ۱۳۹۵ صورت گرفت.

مواد و روش‌ها

این مطالعه از نوع مقطعی است. جامعه آماری موردمطالعه شامل کلیه زنان متأهل شهر تهران بودند که مشارکت‌کنندگان در مطالعه حاضر از میان زنان متأهلی که با همسر خود زندگی می‌کردند، انتخاب شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل تمایل به شرکت در مطالعه، متأهل بودن و داشتن توانایی خواندن و نوشتن و معیارهای خروج از مطالعه عدم تکمیل پرسش‌نامه و اقدام رسمی برای طلاق بود.

در این پژوهش برای انتخاب زنان متأهلی که با همسر خود در حال زندگی هستند از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای (چندمرحله‌ای) استفاده شد. بدین منظور ۵ منطقه از شهر تهران (مرکز، شمال، جنوب، شرق و غرب تهران) به ترتیب مناطق ۱۰، ۲، ۱۶، ۴ و ۵ به‌صورت تصادفی انتخاب و با مشخص کردن تخمینی تعداد زنان هر منطقه از طریق برآورد اندازه وسعت و جمعیت عمومی هر منطقه و گرفتن اطلاعات از حجم نمونه تخصیص‌یافته به هر منطقه متناسب با تعداد زنان آن منطقه مشخص شد و در نهایت نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انجام گرفت. بدین‌صورت که از هر منطقه، ۱ محله و از هر محله، ۴ بلوک انتخاب شد. داخل بلوک‌ها اقدام به انتخاب ساختمان‌ها (پلاک‌های مسکونی) و در نهایت خانوار انجام شد. انتخاب ساختمان‌ها بر این اساس بود که پرسشگر به ضلع جنوب شرقی بلوک مراجعه و اولین خانه را انتخاب و پرسش‌نامه خویش را به‌صورت خودگزارشی تکمیل کرد.

با استفاده از فرمول کوکران و بر اساس آمار اعلام‌شده در سایت مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۰، که تعداد زنان متأهل شهر تهران۲،۸۰۰،۰۰۰ نفر می‌باشند [۱۳] و در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ و همچنین ضریب اطمینان ۹۵٪ (Z=۱/۹۶)، مقدار d =۰/۰۵ (دقت مطالعه) و احتمال وقوع و عدم وقوع صفت طلاق عاطفی p=۰/۵۰ (به دلیل نبود آمار در این خصوص برای هر یک از دو مورد احتمال وقوع و عدم احتمال وقوع، عدد ۰/۵ جایگذاری شد تا بیشترین میزان حجم نمونه موردنیاز محاسبه شود). با جایگذاری اعداد ذکرشده در فرمول نمونه‌گیری کوکران، تعداد نمونه موردنظر ۳۸۴ نفر تعیین گردید. لیکن پژوهشگر به‌منظور اطمینان خاطر از کافی بودن حجم نمونه، از تعداد ۴۰۲ آزمودنی استفاده نمود.

مجوز اخلاقی این پژوهش توسط دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی صادر گردید. در انجام پژوهش سعی شد ملاحظات اخلاقی لازم در حین انجام پژوهش از قبیل محرمانه نگه‌داشتن اطلاعات، کسب رضایت آگاهانه آزمودنی‌ها برای شرکت در مطالعه، عدم پیش‌داوری و دخالت تمایلات پژوهشگر در نتیجه پژوهش، ذکر کلیه منابع علمی و عدم تحمیل هرگونه آسیب و ضرر جسمی و مالی به آزمودنی‌ها رعایت گردد.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این مطالعه سه پرسش‌نامه شامل مشخصات دموگرافیک (سن پاسخگویان، سن همسرانشان، وضعیت تحصیلات پاسخگویان و همسرانشان، تعداد فرزندان و میزان درآمد ماهانه خانوار)، پرسش‌نامه طلاق عاطفی Gottman و پرسش‌نامه اعتیاد اینترنتی Young بود.

پرسش‌نامه طلاق عاطفی توسط John Gottman در سال ۲۰۰۰ ساخته شده است [۱۴]. این پرسش‌نامه در ۲۴ گویه و به شکل دوگزینه‌ای بلی (نمره ۱) یا خیر (نمره صفر) تنظیم شده است و شامل جملاتی درباره جنبه‌های مختلف زندگی زناشویی است که ممکن است فرد با آن موافق یا مخالف باشد. حداقل نمره‌ای که توسط آزمودنی کسب می‌گردد صفر و حداکثر نمره ۲۴ خواهد بود. پس از جمع کردن پاسخ‌ها، چنانچه تعداد پاسخ‌های مثبت برابر ۸ و بالاتر باشد، به این معنا است که زندگی زناشویی فرد در معرض جدایی قرار داشته و علائمی از طلاق عاطفی در او مشهود است [۱۵]. در مطالعه Musavi و همکارش پایایی کل این مقیاس، با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۳ به دست آمد [۱۶]. روایی صوری این پرسش‌نامه با نظر متخصصان تأیید شد و برای به دست آوردن روایی سازه از تحلیل عاملی به روش چرخشی واریماکس (Varimax rotation) استفاده شد و بدین‌صورت چهار عامل شناسایی شده است: جدایی و فاصله از یکدیگر، احساس تنهایی و انزوا، نیاز به همراه و هم‌صحبت و احساس بی‌حوصلگی و بی‌قراری. مقادیر اشتراک و بار عاملی سؤالات پرسش‌نامه نشان داد که بار عاملی همه سؤالات در دامنه ۰/۴۹ تا ۰/۸۰ قرار دارند که بار عاملی مقبولی است [۱۶]. پایایی کل مقیاس در پژوهش حاضر، با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمد.

پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت توسط Kimberly Young و همکارش در سال ۱۹۹۸ ساخته شده است [۶]. این پرسش‌نامه شامل ۲۰ آیتم است و با استفاده از مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت ارزش‌گذاری می‌شود (هرگز=۰، به‌ندرت=۱، گه‌گاهی=۲، اغلب اوقات=۳، به‌کرات=۴، همیشه=۵). حداقل نمره‌ای که توسط آزمودنی کسب می‌گردد صفر و حداکثر نمره ۱۰۰ است که نمره بالاتر نشان‌دهنده وابستگی بیشتر به اینترنت است. وضعیت کاربران بر اساس امتیاز کمتر از ۴۹ (کاربر طبیعی)، ۷۹-۵۰ (اعتیاد خفیف)، ۱۰۰-۷۹ (اعتیاد شدید) به اینترنت مشخص می‌شود [۶]. Simps و همکارانش در پژوهش خود پایایی این پرسش‌نامه را به روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۱ گزارش کرده‌اند [۱۷]. Alavi و همکارانش روایی و پایایی پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت را محاسبه و مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند که نتایج به‌صورت زیر می‌باشند: روایی پرسش‌نامه به روش روایی هم‌زمان برابر با r=۰/۸۱، روایی افتراقی r۲=۰/۶۲ و سه نوع پایایی α=۰/۷ و دونیمه کردن r=۰/۶۴ و بازآزمایی r=۰/۴۷ بود [۱۸]. پایایی کل مقیاس در پژوهش حاضر، با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آمد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها پس از جمع‌آوری آنها به کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ انجام شد. در ابتدا با استفاده از آزمون ناپارامتریKolmogorov-Smirnov توزیع فراوانی داده‌ها نرمال تشخیص داده شد (p >۰/۰۵) سپس از آزمون‌های پارامتریک همچون تحلیل واریانس یک‌طرفه، آزمون همبستگی Pearson و به علت بررسی اثر هم‌زمان

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

شاخص‌های مطرح‌شده در بروز طلاق عاطفی (افرادی که به تعداد ۸ یا بیشتر از سؤالات پرسش‌نامه Gottman جواب بلی دادند، دارای طلاق عاطفی هستند) و دو مقوله‌ای بودن متغیر وابسته (وضعیت افراد: طلاق عاطفی دارند، ندارند) و همچنین وجود چند متغیر پیش‌بین هم‌زمان، از رگرسیون لجستیک استفاده شد. وضعیت اقتصادی-اجتماعی افراد جامعه که نقش قابل‌ملاحظه‌ای بر سلامت آنان دارد، خود متأثر از عوامل متعددی است. این متغیر در تمامی پژوهش‌های علوم پزشکی و بهداشتی به‌عنوان یک متغیر زمینه‌ای اندازه‌گیری می‌شود که خود از ترکیب چند متغیر زمینه‌ای دیگر ایجاد می‌شود [۱۹]. در این پژوهش برای ساخت متغیر پایگاه اقتصادی-اجتماعی در نرم‌افزار SPSS با استفاده از بار عاملی، سؤالات مربوط به وضعیت درآمد (که به‌صورت سؤال باز مطرح شده بود.)، وضعیت اشتغال (به‌صورت رتبه‌بندی‌شده) و وضعیت تحصیلات آزمودنی‌ها (بر اساس تعداد سال‌های تحصیل) ترکیب شدند و متغیر پایگاه اقتصادی-اجتماعی ساخته شد. در ضمن سطح معنی‌داری در آزمون‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج

در این پژوهش تعداد ۴۰۲ زن متأهل از ۵ منطقه شهر تهران شامل مناطق ده ۸۶ نفر (۲۱/۳۹ درصد)، دو ۷۰ نفر (۱۷/۴۱ درصد)، شانزده ۷۵ نفر (۱۸/۶۵ درصد)، چهار ۸۲ نفر (۲۰/۳۹ درصد) و پنج ۸۹ نفر (۲۲/۱۳ درصد) حضور داشتند. نتایج نشان داد که میانگین و انحراف معیار سن زنان متأهل ۷/۹۵±۳۳/۸۲ سال بوده و جوان‌ترین آنها ۲۰ سال و مسن‌ترین آنها ۵۰ سال داشته است. میانگین و انحراف معیار سال‌های ازدواج در پاسخگویان ۸/۴۲±۱۱/۳۸ بود و کم‌ترین آنها ۱ سال و بیشترین آنها ۳۶ سال بود. میانگین و انحراف معیار تعداد فرزندان در بین پاسخگویان ۱/۱۳±۱/۵۵ محاسبه شد و افراد دارای مدرک فوق‌دیپلم و لیسانس با ۴۷/۳ درصد، بیشترین فراوانی را به خود اختصاص دادند. میانگین و انحراف معیار درآمد ماهانه خانوار در این افراد ۱/۳۹±۲/۶۴ میلیون تومان بود. ۳۵/۸ درصد کل زنان تاکنون به‌طورجدی به طلاق فکر کرده بودند. یافته‌ها حاکی از آن است که ۴۶/۰ درصد (۱۸۵ نفر) کل زنان متأهل دچار طلاق عاطفی هستند و ۵۶/۰ درصد (۲۱۷ نفر) آنها طلاق عاطفی ندارند. میانگین و انحراف معیار نمره طلاق عاطفی در این افراد ۴/۳۶ ±۶/۷۸ و میانه آن ۷ بود. در خصوص اعتیاد اینترنتی، ۶۴/۹ درصد کاربران وضعیت طبیعی، ۳۴/۸ درصد آنها اعتیاد خفیف و تنها ۰/۲ درصد آنها اعتیاد شدید داشتند. میانگین و انحراف معیار نمره اعتیاد اینترنتی در این افراد ۱۵/۲۹±۴۱/۷۳ و میانه آن ۳۸/۵ بود. نتایج آزمون همبستگی Pearson نشان داد که بین طلاق عاطفی و اعتیاد اینترنتی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد (r=۰/۶۲، p<۰/۰۰۱). در جدول ۱ نتایج تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان داد که از بین متغیرهای دموگرافیک؛ سن، سن همسر، مدت ازدواج و درآمد ماهانه خانوار با طلاق عاطفی رابطه معنی‌دار دارند (p<۰/۰۵) و بین تعداد فرزندان، سطح تحصیلات زنان و سطح تحصیلات همسرانشان و پایگاه اقتصادی-اجتماعی با طلاق عاطفی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد (p>۰/۰۵). همچنین بین سن، سن همسر، مدت ازدواج و تعداد فرزندان با اعتیاد اینترنتی رابطه معنی‌داری وجود داشت (p<۰/۰۰۱)، درحالی‌که بین تحصیلات زنان و

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

همسرانشان و درآمد ماهانه خانوار با طلاق عاطفی رابطه معنی‌داری مشاهده نشد (p>۰/۰۵).

جدول ۱- مقایسه میانگین طلاق عاطفی و اعتیاد اینترنتی برحسب متغیرهای دموگرافیک در زنان متأهل شهر تهران در سال ۱۳۹۵

متغیر		تعداد (درصد)	اعتیاد اینترنتی انحراف معیار± میانگین	مقدار P	طلاق عاطفی انحراف معیار ± میانگین	مقدار P
سن زن (سال)	۲۰ تا ۳۰	۱۶۶ (۴۱/۳)	۴۷/۳۹±۱۴/۳۵	<۰/۰۰۱	۰/۵۶±۰/۴۹	۰/۰۲۳
	۳۱ تا ۴۰	۱۳۹ (۳۴/۶)	۳۷/۹۱±۱۴/۷۱		۰/۴۱±۰/۴۹	
	۴۱ تا ۵۰	۹ (۲۴/۱)	۳۷/۵۱±۱۴/۷۱		۰/۳۵±۰/۴۷	
سن همسر (سال)	۲۳ تا ۳۳	۱۳۵ (۳۳/۶)	۴۸/۲۲±۱۴/۷۶	<۰/۰۰۱	۰/۵۷±۰/۴۹	۰/۰۳۳
	۳۴ تا ۴۴	۱۳۹ (۳۴/۶)	۳۹/۶۵±۱۴/۶۱		۰/۴۱±۰/۴۹	
	۴۵ و بیشتر	۱۲۸ (۳۱/۸)	۳۷/۱۴±۱۴/۳۲		۰/۳۸±۰/۴۸	
مدت ازدواج (سال)	۰ تا ۵	۱۳۷ (۳۴/۱)	۴۸/۵۶±۱۴/۰۳	<۰/۰۰۱	۰/۵۹±۰/۴۹	<۰/۰۰۱
	۶ تا ۱۰	۱۰۰ (۲۴/۹)	۳۸/۲۹±۱۴/۳۹		۰/۳۶±۰/۴۸	
	۱۱ تا ۱۶	۵۹ (۱۴/۷)	۳۸/۷۱±۱۵/۲۸		۰/۴۵±۰/۵۰	
	بیشتر از ۱۶	۱۰۶ (۲۶/۴)	۳۸/۸۱±۱۴/۸۴		۰/۳۷±۰/۴۸	
تعداد فرزندان	بدون فرزند	۷۰ (۱۷/۴)	۴۷/۴۱±۱۴/۲۵	<۰/۰۰۱	۰/۵۲±۰/۵۰	۰/۱۰۶
	۱ یا ۲ فرزند	۲۶۱ (۶۴/۹)	۳۹/۶۳±۱۴/۹۶		۰/۴۲±۰/۴۹	
	۳ فرزند و بیشتر	۷۱ (۱۷/۷)	۴۳/۸۳±۱۵/۹۳		۰/۵۳±۰/۵۰	
تحصیلات	زیر دیپلم	۴۲ (۱۰/۴)	۴۰/۸۰±۱۵/۹۱	۰/۸۴۱	۰/۴۵±۰/۵۰	۰/۳۱۶
	دیپلم	۹۷ (۲۴/۱)	۴۲/۸۴±۱۵/۱۹		۰/۵۳±۰/۵۰	
	فوق‌دیپلم و لیسانس	۱۹۰ (۴۷/۳)	۴۱/۶۵±۱۵/۲۲		۰/۴۴±۰/۴۹	
	فوق‌لیسانس و بالاتر	۷۳ (۱۸/۲)	۴۱/۰۰±۱۵/۴۵		۰/۳۹±۰/۴۹	
تحصیلات همسر	زیر دیپلم	۹ (۲/۲)	۴۴/۳۳±۱۵/۵۷	۰/۰۵۱	۰/۵۵±۰/۵۲	۰/۸۳۲
	دیپلم	۹۲ (۲۲/۹)	۳۹/۱۳±۱۴/۱۷		۰/۴۵±۰/۵۰	
	فوق‌دیپلم و لیسانس	۲۱۴ (۵۳/۲)	۴۲/۵۶±۱۵/۲۹		۰/۴۷±۰/۵۰	
	فوق‌لیسانس و بالاتر	۸۷ (۲۱/۶)	۴۲/۱۸±۱۶/۳۰		۰/۴۲±۰/۴۹	
درآمد ماهانه خانوار (تومان)	۰ تا ۱ میلیون	۳۵ (۸/۷)	۴۸/۴۸±۱۴/۹۲	۰/۰۹۶	۰/۷۱±۰/۴۵	۰/۰۳۴
	۱/۱ میلیون تا ۲ میلیون	۱۳۸ (۳۴/۳)	۴۱/۷۷±۱۴/۵۱		۰/۴۲±۰/۴۹	
	۲/۲ میلیون تا ۳ میلیون	۹۹ (۲۴/۶)	۴۰/۲۵±۱۵/۷۶		۰/۴۲±۰/۴۹	
	۳/۳ میلیون تا ۴ میلیون	۴۵ (۱۱/۱)	۴۳/۳۳±۱۵/۱۹		۰/۴۸±۰/۵۰	
	بیشتر از ۴ میلیون	۳۶ (۹/۱)	۴۲/۸۰±۱۶/۹۴		۰/۵۰±۰/۵۰	
پایگاه اقتصادی-اجتماعی	بالا	۹۲ (۲۲/۸۸)	۴۵/۲۱±۱۴/۸۵	<۰/۰۰۱	۰/۵۶±۰/۵۰	۰/۱۲۷
	متوسط	۱۶۲ (۴۰/۲)	۴۰/۴۵±۱۴/۱۷		۰/۴۴±۰/۴۸	
	پایین	۱۴۸ (۳۶/۸)	۳۸/۲۵±۱۴/۷۳		۰/۵۷±۰/۵۲	

تحلیل واریانس یک‌طرفه، P<۰/۰۵ اختلاف معنی‌داری
به دلیل این‌که متغیر پایگاه اقتصادی -اجتماعی ترکیبی از سه متغیر میزان درآمد، میزان تحصیلات و وضعیت شغلی است، لذا سه متغیر مذکور به‌طور جداگانه وارد مدل نشدند.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

همان‌طور که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود، جهت پیش‌بینی عوامل پیش‌گویی‌کننده طلاق عاطفی، به بررسی اثر هم‌زمان شاخص‌های مطرح‌شده در بروز طلاق عاطفی پرداخته شده است. هدف محقق بررسی اثر هم‌زمان (و نه جداگانه) شاخص‌ها می‌باشد، زیرا طلاق عاطفی پدیده‌ای تک‌عاملی نبوده بلکه پدیده‌ای چندعاملی است. برای این منظور، به دلیل دو مقوله‌ای بودن متغیر وابسته (وضعیت طلاق عاطفی افراد: طلاق عاطفی دارند، ندارند) و همچنین وجود چند متغیر پیش‌بین هم‌زمان، از رگرسیون لجستیک استفاده شد (همان‌طور که گفته شد ۴۶ درصد زنان (۱۸۵ نفر) دارای طلاق عاطفی و ۵۴ درصد (۲۱۷ نفر) طلاق عاطفی ندارند. برای این منظور نمره کل متغیر اعتیاد اینترنتی و همچنین متغیرهای جمعیت‌شناختی پژوهش شامل پایگاه اقتصادی-اجتماعی، سن زن، سن همسر، مدت‌زمان ازدواج و تعداد فرزندان به‌عنوان متغیرهای پیش‌بین و طلاق عاطفی به‌عنوان متغیر پاسخ در نظر گرفته شد و متغیرها به شیوه Enter وارد مدل شدند. از مجموع متغیرهای واردشده به مدل، پایگاه اقتصادی-اجتماعی، سن زن و شوهر، تعداد فرزندان و مدت‌زمان ازدواج ارتباط معنی‌داری با طلاق عاطفی نشان ندادند و از مدل خارج شدند، در نهایت فقط متغیر اعتیاد اینترنتی در مدل باقی ماند.

جدول۲- نتایج تحلیل رگرسیون لجستیک به روش هم‌زمان، پیش‌بینی طلاق عاطفی از طریق متغیرهای پژوهش، در زنان متأهل شهر تهران در سال ۱۳۹۵

متغیر پیش‌بین	Odds ratio (OR)	فاصله اطمینان ۹۵٪ برای OR		مقدار Wald	مقدارp
		Lower	Upper		
اعتیاد اینترنتی	۱/۱۱۶	۱/۰۹۱	۱/۱۴۱	۹۲/۱۳	<۰/۰۰۱
پایگاه اقتصادی-اجتماعی	۰/۹۱۸	۰/۶۹۴	۱/۲۱۵	۰/۳۵۵	۰/۵۵۱
سن زن (سال)	۰/۹۶۰	۰/۸۷۵	۱/۰۵۴	۰/۷۳۸	۰/۳۹۰
سن همسر (سال)	۱/۰۸۹	۰/۹۹۲	۱/۱۹۶	۳/۲۱۰	۰/۰۷۳
مدت ازدواج (سال)	۰/۹۶۴	/۸۹۵	۱/۰۳۹	۰/۹۲۰	۰/۳۳۷
تعداد فرزندان	۱/۰۰۸	۰/۷۲۲	۱/۴۰۷	۰/۰۲	۰/۹۶۱
مقدار ثابت	۰/۰۲	-	-	۲۴/۳۰۸	<۰/۰۰۱

P<۰/۰۵ ارتباط معنی‌داری

در آزمون نیکویی برازش Hosmer and Lemoshow مقدار P=۰/۳۵۶ و سطح زیر منحنی راک (Receiver operating characteristic; ROC) معادل C= ۰/۸۵۵ محاسبه گردید که نشان‌دهنده برازش مناسب مدل رگرسیون به داده‌ها می‌باشد.

بحث

در این مطالعه ارتباط اعتیاد به اینترنت و طلاق عاطفی در میان زنان متأهل شهر تهران بررسی شد. یافته‌های پژوهش نشان داد بین اعتیاد به اینترنت و طلاق عاطفی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. یافته‌های مطالعه حاضر بیان داشت که حدود نیمی از زنان متأهل شهر تهران طلاق عاطفی دارند که این نتایج با آماری که از سوی چند مطالعه ارائه شده بود، همسویی دارد [۶-۵].

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

یافته‌های پژوهش حاضر که عدم تأثیر پایگاه اقتصادی-اجتماعی بر طلاق عاطفی را نشان داد با نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش Mehdirji و همکارش [۲۰] و پژوهش Ebrahimi و همکارش [۲۱] که نشان دادند سردی روابط میان زوجین بیشتر به دلیل مشکلات اقتصادی و برآورده نشدن انتظارات در بین زوج‌ها بوده و پایگاه اجتماعی-اقتصادی بر طلاق عاطفی تأثیرگذار است، همسو نیست. به نظر می‌رسد علت این ناهمسویی، افزایش روزافزون آسیب‌های اجتماعی و بالا رفتن شیوع پدیده طلاق عاطفی در سال‌های اخیر باشد که بسیار فراگیر شده است و در تعداد زیادی از خانواده‌های طبقات گوناگون دیده می‌شود [۹] و لذا تفاوتی از این لحاظ بین طبقات گوناگون که دارای پایگاه اقتصادی-اجتماعی مختلف هستند، دیده نمی‌شود.

نتایج پژوهش حاضر که ارتباط معنی‌داری بین دو متغیر اعتیاد به اینترنت و طلاق عاطفی را نشان داد با مطالعات Saroukhani و همکاران و Torkaman و همکاران همسویی دارد [۱۰-۹]. زیرا این دو مطالعه ادعا کرده‌اند که صمیمیت با همسر، بیشترین اثر را بر طلاق عاطفی دارد و مهم‌ترین عوامل مؤثر در تغییرات طلاق عاطفی، صمیمیت هر یک از زوجین با اعضای شبکه اجتماعی خود است که کاهش صمیمیت با همسر را ایجاد می‌کند. بنابراین اعتیاد به اینترنت می‌تواند با افزایش شبکه اجتماعی خود و کاهش صمیمیت بین زوجین و بیشتر کردن فاصله بین آنها منجر به افزایش طلاق عاطفی شود. همچنین نتایج پژوهش حاضر با مطالعه Parvin و همکاران همسو است [۲۲] که نشان دادند متغیرهای نظم درون خانواده، ساختار قدرت خانواده و ارتباطات صمیمی اعضای خانواده با یکدیگر رابطه معناداری با میزان طلاق عاطفی دارند و هرگاه تعادل ساختار خانواده تحت تأثیر شرایط درونی و بیرونی برهم بخورد، کارکردهای قوام‌دهنده و تأثیرگذار آنها مانند ارتباط صمیمانه زوجین، نظم درون خانواده و ساختار قدرت با چالش مواجه می‌شود که می‌تواند زمینه‌ساز طلاق عاطفی باشد. بنابراین پدیده اعتیاد اینترنتی می‌تواند با ایجاد اختلال در نظم و تعادل خانواده منجر به سردی روابط و در نتیجه، طلاق عاطفی شود [۲۲].

در نهایت، یافته‌های حاصل از این پژوهش با نظریه بحران ارزش‌ها نیز هم‌راستا است، زیرا اعتیاد اینترنتی پدیده به نسبت جدیدی می‌باشد که می‌تواند ارزش‌های خانواده را دچار بحران کند. در واقع، بعضی از معضلات و مشکلات خانواده ریشه در رفتارهای نوظهوری دارد که به دلیل جدید بودنشان تاکنون به‌دقت مورد بررسی قرار نگرفته‌اند [۱]. طی این تحقیق که ارتباط مستقیم بین دو پدیده اعتیاد اینترنتی و طلاق عاطفی مشاهده شد، روشن شد که بسیاری از مشکلات خانواده ریشه در همین واقعیت‌های پنهان دارد و متأسفانه علت برخی از جدایی‌ها و روابط سرد اعضای خانواده با پدیده اعتیاد اینترنتی و معضلات آن رابطه تنگاتنگ دارد. در واقع بسیاری از زندگی‌های مشترکی که در آستانه ازهم‌پاشیدگی است، با آموزش صحیح و دادن آگاهی مناسب در جهت کسب مهارت‌های زندگی و نحوه استفاده صحیح از فناوری‌های نوین می‌تواند نجات یابد [۲].

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

این پژوهش با محدودیت‌هایی نیز مواجه بوده است. عواملی از جمله نبود آمار رسمی، جدید و واضح از طلاق عاطفی در کل کشور و در شهر تهران، مراجعه به درب منازل جهت تکمیل پرسش‌نامه‌ها بر اساس نمونه‌گیری تصادفی و عدم همکاری بسیاری از آنها، انتقاد به پرسش‌نامه طلاق عاطفی به دلیل دوگزینه‌ای بودن آن و نداشتن طیف، نداشتن قابلیت تعمیم نتایج این مطالعه به دیگر شهرها و همچنین کمبود پژوهش‌های انجام‌شده توسط پژوهشگران در زمینه موضوع موردمطالعه، محقق را در جمع‌آوری اطلاعات با محدودیت‌هایی مواجه نمود.

این مطالعه، انجام پژوهش‌هایی در زمینه ساخت ابزار طلاق عاطفی بومی برای سنجش طلاق عاطفی زنان متأهل در ایران، انجام پژوهشی دیگر با همین عنوان با ابزار جدید و مقایسه نتایج، انجام مطالعه مقایسه‌ای با دیگر شهرها، انجام پژوهش‌های تحلیلی قوی برای فراهم‌آوری پایه علّی با توجه به یافته‌های پژوهش و انجام مطالعات مداخله‌ای در این زمینه را پیشنهاد می‌نماید.

نتیجه‌گیری

حدود نیمی از زنان متأهل شهر تهران در معرض طلاق عاطفی هستند و با توجه به مشاهده ارتباط آن با اعتیاد به اینترنت، توصیه می‌شود به مقوله اعتیاد اینترنتی به سبب آمار بالای آن و پیامدهایش بر خانواده و همچنین رابطه نزدیک آن با طلاق عاطفی توجه اساسی شود.

بنابراین، ازآنجاکه پیشگیری بسیار ساده‌تر و مؤثرتر از درمان است، برای داشتن خانواده‌های سالم و بالنده و بالتبع جامعه‌ای سالم، باید در حوزه آسیب‌های خانواده نیز به رویکرد پیشگیرانه توجهی ویژه داشته باشیم. لذا نیاز است مدیران نظام سلامت به این مسئله توجه داشته باشند و از طریق اقداماتی همچون آموزش و مشاوره قبل و بعد از ازدواج به زوجین در خصوص شناسایی عوامل زمینه‌ساز طلاق عاطفی و مشاوره در مورد آنها به خانواده‌ها توسط سازمان‌های مربوط، موجب افزایش انسجام خانواده‌ها و ایمن شدن آنها در برابر این پدیده‌های نوظهور بشوند.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران این مطالعه بر خود لازم می‌دانند از تمامی پرسشگران و افرادی که در جمع‌آوری داده‌های مطالعه حاضر، آنها را حمایت کردند و زنان متأهل شهر تهران که صبورانه برای تکمیل پرسش‌نامه‌های پژوهش همکاری به عمل آوردند، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایند.

References

[1] Gottman J. The success or failure of a marriage; Translation by Jazayeri. Tehran, Khojasteh. 2009; 47. [Farsi]

[2] Ezazi Sh. Sociology of The Family. *Intellectuals Women's Study* 2008; 3(8). [Farsi]

[3] Bastani S, Golzari M, Rowshani F. Emotional Divorce and Strategies to Face it. *Family Res*

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

2011; 7(2): 241 -57. [Farsi]

[4] Azadi Sh, Sahami S, Ghahramani Z,Gholi poor G. Assessment of social factors underlying emotional divorce among female employees of Gachsaran oil exploitation Company. *Women's Health* 2010; 5(3). [Farsi]

[5] Salek N. Close, but too far away (emotional divorce). *Social Workers* 2006; 6(8): 24-41. [Farsi]

[6] Young K, Rogers R. The relationship between depression and Internet addiction. *Cyberpsychol Behave* 1998; 1(1): 25-8.

[7] Ramezani M, Salehi M, Namiranian N, Salehi M. Assess the validity and reliability of Chen's Internet Addiction Scale. *Mental Health Principles* 2012; 14(3): 236-4. [Farsi]

[8] Okagaki L, Bevis C. Transmission of Religious Values: Relation between parents' and daughters' beliefs. *Genetic Psychol* 1999; 160(3): 303-8.

[9] Torkaman F, Eskafi M, Eidgahian N, Sohrabi I. Homogeneity, intimacy, and emotional divorce using network analysis software. *Socio-Cultural Knowledge* 2014; 6(1): 25-50. [Farsi]

[10] Saroukhani B. Studies in the recognition of the reality of divorce and its agents. Tehran University Press. 2007.

[11] Hoseini M, Hemat fard H, Esfahani P, Morad poor I. Studying the mental health status and its relationship with Internet addiction in PNU students in Cheram city. *J Sabzevar Univ Med Sci* 2015; 22(3). [Farsi]

[12] Salimi A, Jokar B, Nikpoor R. Internet connections in life: Studying the role of Perceived social support and loneliness in using Internet. *Psychological Studies* 2009 (3): 1-17. [Farsi]

[13] Statistical Center of Iran https://www.amar.org.ir/.

[14] Gottman J. Why Marriages Succeed or Fail. Translated by Jazayeri. Tehran, Khojasteh Publication. 2010 (78). [Farsi]

[15] Gottman J. A theory of marital dissolution and stability. *Family Psychol* 1993; 7(1): 57.

[16] Musavi F, Reza zadeh M. Studying the role of attitude to love in predicting emotional divorce in men and women in Qazvin. *Social Studies Women* 2015; 12(3): 169-188. [Farsi]

[17] Simps K, Dafouli E, Brimiotis D. Internet addition among Greek adolescent students. *Cyber psychic Behave* 2008; 11(6): 653-7.

[18] Alavi S, Merati M, Janati fard F, Eslami M , Haghighi M. Determine the validity and reliability of questionnaire for recognizing internet addiction disorder in student users. *J Res Hamedan Med Sci Univ* 2011; 13(2): 57-65. [Farsi]

[19] Garmaroudi Gh, Moradi A. Designing a tool for measuring the socio-economic status in Tehran. *Payesh J* 2011; 9(2): 137-144. [Farsi]

[20] Amuzad Mehdirji M, Nouri S. Investigate the causes emotional divorce among married men and women.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

[22] Parvin S, Davoudi M, Mohamadi F. Sociological factors influencing emotional divorce among families in Tehran. *Women and Family* 2011; 14(56): 119-153. [Farsi]

Family and Sex Education 2015; 6(12): 139-58 .[Farsi]

[21] Ebrahimi S, Banifatemeh H. Emotional divorce and related factors in naghadeh. *Sociological Studies* 2014; 4(8): 7-22. [Farsi]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]

The Relationship between Internet Addiction and Emotional Divorce in Married Females in Tehran in 2016

M. Latifian[1], M. Arshi[2], M. Eghlima[3]

Received: 15/03/2017 Sent for Revision: 04/03/2017 Received Revised Manuscript: 08/07/2017 Accepted: 08/07/2017

Background and Objective: Nowadays, a large population in the world uses internet and in some studies serious side effects have been attributed to the excessive use of the internet which can also affect married women and harm the family. So this study aimed to investigate the relationship between internet addiction and emotional divorce in the married females in Tehran in 2016.

Materials and Methods: In this cross-sectional study, 402 married women who were living with their spouses were selected randomly. Data collection tools in this study were three questionnaires including demographic characteristics, Gottman's emotional divorce, and Young's addiction questionnaires. Data analysis was performed using Pearson's correlation test and logistic regression analysis.

Results: The mean and standard deviation of the married women was 33.81 ± 7.94 years and the mean and standard deviation of the marriage years were 11.34 ± 8.42. The results of correlation test showed a positive and significant relationship between emotional divorce and internet addiction ($r=0.62$, $p<0.001$) and the results of logistic regression analysis showed that among the predictive factors of emotional divorce, the only remained factor in the model was internet addiction ($OR=1/116$, $p<0.001$). Demographic variables including age ($p=0.023$), age of spouse ($p=0.033$), and duration of marriage ($p<0.001$) had a reverse and significant relationship with emotional divorce.

Conclusion: The results of this study indicate a direct relationship between internet addiction and emotional divorce. Therefore, it seems necessary to encourage policy makers to consider the role of online addiction as one of the risk factors in emotional divorce in health planning.

Key words: Emotional divorce, Internet addiction, Married Females, Tehran

Funding: This research was funded by University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: The Ethics Committee of University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences approved the study.

How to cite this article: Latifian M, Arshi M, Eghlima M. The Relationship between Internet Addiction and Emotional Divorce in Married Females in Tehran in 2016. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2017; 16(6): 517-28. [Farsi]

1 – MSc Student of Social Work, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran

2- Assistant Prof., Dept. of Social Work, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran (Corresponding Author) Tel: (021) 22180064, Fax: (021) 22180064, E-mail: ma.arshi@uswr.ac.ir

3- Assistant Prof., Dept. of Social Work, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4]